

Sygn. akt

III AUa 38/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **4 kwietnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	sekr. sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **4 kwietnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **P. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę socjalną

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **8 listopada 2012 r.** sygn. akt **III U 333/12**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 38/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z 27 lutego 2012r. odmówił wnioskodawcy P. Z. prawa do renty socjalnej

w oparciu o przepisy ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej wskazując, iż zarówno lekarz orzecznik, jak i komisja lekarska ZUS nie stwierdziła aby całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy pozostawała w związku z

naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem osiemnastego roku życia lub w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem dwudziestego piątego roku życia.

W odwołaniu od wymienionej decyzji P. Z., wskazując na rozpoznane u niego schizofrenii wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do renty socjalnej, dowodząc iż aktualny stan zdrowia uniemożliwia mu podjęcie jakiegokolwiek pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując tezę o słuszności swojej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu wyrokiem z 8 listopada 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał na rzecz wnioskodawcy P. Z. prawo do renty socjalnej na okres od 5 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy ustalił, iż P. Z. (ur. (...)), posiadający wykształcenie zawodowe w zawodzie operatora obrabiarek skrawających, po raz pierwszy z wnioskiem o rentę socjalną wystąpił 7 grudnia 2007 r. W jego rozpoznaniu organ rentowy wydał decyzję odmowną, której wnioskodawca nie skarżył. 5 stycznia 2012 r. ponowił wniosek o przyznanie prawa do renty socjalnej. W trakcie postępowania administracyjnego poddany został badaniu zarówno przez lekarza orzecznika jak i komisję lekarską ZUS, które to gremia zgodnie uznały, że z uwagi na rozpoznane schorzenie w postaci schizofrenii paranoidalnej badany jest całkowicie niezdolny do pracy począwszy od sierpnia 2007 r., zaznaczając, iż brak jest podstaw do uznania, że niezdolność ta powstała przed 31 sierpnia 2002 r. Poddając weryfikacji stanowisko wskazanych wyżej podmiotów, Sąd I instancji przeprowadził dowód z opinii biegłej z zakresu psychiatrii. Powołana biegła w wydanej opinii, wskazując na rozpoznane u wnioskodawcy schorzenie w postaci schizofrenii paranoidalnej skutkujące jego całkowitą niezdolnością do pracy, ostatecznie uznała, że jest to niezdolność z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem osiemnastego roku życia. W uzasadnieniu opinii biegła zaznaczyła, że schizofrenia paranoidalna stanowi proces chorobowy rozwijający się stopniowo, co znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji lekarskiej badanego. Podkreśliła, że wnioskodawca pochodzi z rodziny obciążonej chorobą psychiczną, oraz że omamy słuchowe powstały u niego około 16 roku życia i od tego okresu nasilają się zaburzenia funkcjonowania społecznego, które doprowadziły początkowo do porzucenia przez niego szkoły, a dalej zwolnienia z odbywania służby wojskowej. Sąd Okręgowy przyjął wiarygodność wniosków końcowych opinii zaznaczając, że nie była ona przez strony kwestionowana, gdyż zgłoszone przez organ rentowy zarzuty wniesione zostały po upływie zakreślonego przez sąd dla stron siedmiodniowego terminu. Reasumując Sąd I instancji uznał, że P. Z. spełnia warunki do przyznania prawa do okresowej renty socjalnej. Wydane orzeczenie oparł na treści art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, przez jego błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego przed ukończeniem przez niego osiemnastego roku życia. Zarzucił również naruszenie art. 286 kpc przez niedopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej powołanej w sprawie biegłej.

W uzasadnieniu apelujący naprowadził, iż treść opinii nie daje w pełni podstaw do przyjęcia, że stwierdzona u wnioskodawcy całkowita niezdolność do pracy jest wynikiem naruszenia sprawności organizmu powstałego przed ukończeniem osiemnastego roku życia, gdyż to stanowisko nie znajduje poparcia w dokumentacji medycznej. Zaznaczył, że schizofrenię paranoidalną rozpoznano u P. Z. w roku 2007, a więc po ukończeniu przez niego 23 lat. W konkluzji apelujący wniósł o zmianę kwestionowanego orzeczenia i oddalenie odwołania ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W przypadku nieuwzględnienia apelacji w powyższym zakresie pozwany organ wniósł

o uzupełnienie orzeczenia przez wskazanie okresu na jaki wnioskodawcy przyznane zostało wyrokiem Sądu pierwszoinstancyjnego prawo do renty socjalnej.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, zważył co następuje :

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca P. Z. (ur. (...)) spełnia ustawowe warunki do uzyskania prawa do renty socjalnej. W szczególności, wyjaśnienia wymagała okoliczność, czy został spełniony, określony w art. 4 ust. 1 pkt.1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, warunek przyznania prawa do tej renty, a to czy stwierdzona u wnioskodawcy całkowita niezdolność do pracy powstała w wyniku naruszenia sprawności organizmu przed ukończeniem przez niego osiemnastego roku życia.

W kwestiach dotyczących oceny stanu zdrowia i zdolności do pracy, w tym daty powstania ewentualnej niezdolności czy też daty powstania przyczyny tej niezdolności, ustaleń faktycznych dokonuje się na podstawie dowodów wymagających wiedzy medycznej, a więc wiadomości specjalnych. Zasadniczym zatem dowodem w postępowaniu jest więc dowód z opinii biegłego lekarza lub zespołu biegłych, mający na celu ustalenie stanu zdrowia osoby odwołującej się pod kątem zasadności przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty, jaką jest niezdolność do pracy, jej charakteru czy też daty powstania. Taki dowód został przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu przeprowadzony. Na jego podstawie tamtejszy Sąd trafnie ustalił, że P. Z. jest okresowo całkowicie niezdolny do pracy z powodu schizofrenii paranoidalnej, która to niezdolność powstała w wyniku naruszenia sprawności organizmu przed ukończeniem przez niego osiemnastego roku życia. W rozpoznawanej sprawie biegła nie miała wątpliwości, iż proces chorobowy skutkujący ostatecznie zdiagnozowaniem u wnioskodawcy w 2007 r. schizofrenii paranoidalnej, narastał stopniowo, a symptomy tego schorzenia ujawniły się, gdy ten miał około szesnastu lat, gdy zaczął odczuwać omamy słuchowe. Od tego zaś czasu narastające u niego zaburzenia funkcjonowania społecznego doprowadziły ostatecznie do ujawnienia wskazanej jednostki chorobowej.

W ocenie tutejszego Sądu Apelacyjnego, postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia wskazanego wyżej ustawowego warunku uzyskania renty socjalnej, zostało prawidłowo przeprowadzone. Sporządzona opinia sądowno-lekarska, którą Sąd pierwszej instancji ocenił jako kompletną, rzetelną i jasną, stanowi pełnowartościowy dowód w sprawie. Opinia ta została słusznie uznana przez Sąd pierwszoinstancyjny za niekwestionowaną przez strony, a wniesione przez pozwany organ zarzuty, jako spóźnione, pominięte. Tym samym zaprezentowana przez Sąd Okręgowy ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie budzi zastrzeżeń tutejszego Sądu. Podkreślić należy, że w rozpoznawanej sprawie kluczowym było nie to kiedy ujawniły się u wnioskodawcy ostre objawy choroby psychicznej, które wymagały interwencji lekarza – na które to w treści apelacji wskazywał organ rentowy - ale to kiedy nastąpiło naruszenie sprawności organizmu, skutkujące powstaniem późniejszej jego całkowitej niezdolności do pracy. Przypomnieć w tym miejscu należy, że całkowita niezdolność do pracy, będąca przesłanką prawa do renty socjalnej, może wprawdzie powstać po upływie okresów wskazanych w art. 4 ust. 1 ustawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 15 marca 2006 r., II UZP 4/06, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 334, a także wydaną w poprzednim stanie prawnym uchwałę składu siedmiu sędziów NSA z 16 listopada 1998 r., OPS 12/98, ONSA 1999 nr 1, poz. 11), ale dla nabycia prawa do renty socjalnej istotne jest, aby przyczyna naruszenia sprawności organizmu ubezpieczonego - powodująca całkowitą niezdolność do pracy - powstała nie później niż w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o rencie socjalnej. Inaczej mówiąc, całkowita niezdolność do pracy musi być spowodowana (pozostawać w związku przyczynowym) z naruszeniem sprawności organizmu, które powstało w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy. Przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej nie są więc spełnione zarówno wtedy, gdy określone naruszenie sprawności organizmu powstało w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy, ale nie spowodowało całkowitej niezdolności do pracy, jak i wtedy, gdy określone naruszenie sprawności organizmu spowodowało całkowitą niezdolność do pracy, ale powstało po upływie okresów wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o rencie socjalnej (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2011 r. I UK 6/11, LEX nr 1026617).

Ta istotna w sprawie okoliczność została przez Sąd Okręgowy wyjaśniona w oparciu o opinię powołanej w sprawie biegłej, którą uznać należy za wystarczającą dla oceny stanu zdrowia wnioskodawcy. Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie

z poglądem zaprezentowanym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 26 lipca 2011 r.(I UK 6/11, LEX nr 1026617), przy wykładni art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej sądy ubezpieczeń społecznych powinny brać pod uwagę specyfikę chorób psychicznych - ich powstania (etiologii) i przebiegu. Tym samym nie tylko dokumentacja medyczna czy wyniki badania, ale również wywiad udzielony przez chorego powinien być brany pod uwagę przy ocenie stanu zdrowia w kontekście powołanych wyżej przesłanek. Te okoliczności zostały przez Sąd pierwszej instancji uwzględnione.

Końcowo dodać należy, odnosząc się do żądań apelującego dotyczących uzupełnienia zaskarżonego wyroku o czasookres na który wnioskodawcy przedmiotowe świadczenie zostało przyznane, iż w sprawie nie zachodzi taka konieczność, bowiem sentencja orzeczenia Sądu pierwszej instancji nie budzi w tym zakresie żadnych wątpliwości.

Wobec powyższego, podzielając zarówno ustalenia, jak i ocenę prawną sprawy, poczynione przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc, oddalił apelację organu rentowego.

(...)

(...)

(...)